

Izšla vsak četrtek in valja s poštnino vred ali v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 22 D, pol leta 16 D, četrt leta 8 D. Izven Jugoslavije 56 D. Naročnina se pošlje na upravnštvo »Slov. Gospodar« v Mariboru, Koroška cesta 5. List se dopušlja do odpovedi. Naročnina se plačuje vnaprej. — Telefon interurban št. 113.

Posamezna številka stane 1-50 din.

Poštnina plačana v gotovini.

Uredništvo je v Mariboru, Koroška cesta št. 5. Rokopisi se ne vračajo. Upravništvo sprejema naročnino, inserate in reklamacije.

Cene inseratom po dogovoru. Za večkratne oglase primeren popust. Nezaprte reklamacije se poštnine proste.

Cekovni račun poštne urada Ljubljana 10.603. Telefon interurb. št. 113.

SLOVENSKI GOSPODAR

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO

45. številka.

MARIBOR, dne 22. oktobra 1925.

59. letnik.

Uprašanje koroških Slovencev.

Govoril ob prireditvi Prosvetne zveze F. S. Pinžgar.

Zakaj trpljenje, ponižanje in krivice?

Ko se odmotavajo pred nami listi zgodovine, kjer je popisana usoda narodov, stopa pred nas prepogosto kot strašna uganka vprašanje: Zakaj? Zakaj temu narodu tako trpljenje, zakaj tako ponižanje, zakaj take krivice? Da je res tako, nam ni treba posegati v davnino. Pred našimi očmi piše železna roka zgodovine dejstva, pred katerimi onemimo. Zakaj se potika v prognanstvu 5 milijonov Rusov, ki so skoraj vsi brez osebnih krivd, ali gotovo vsaj brez takih, ki bi zaslužile toliko gorja? Zakaj je med in po vojni toliko nedolžnih otrok pomrlo in zapadlo boleznim? Zakaj ječli toliko naših bratov pod jarmom tujih držav, ki jim odrekajo najbolj prirodne pravice in svoboščine?

Mi se vbadamo, izgovarjamo in zagovarjamo vedno le sebe, resničnega ali namišljenega krivca pa dolžimo vsega zla.

Sveto pismo pa nam odgovarja čisto kratko: »Vladarstvo prehaja od naroda do naroda zavoljo krivic, prevzetosti in lakomnosti.« In ta trojni vzrok ni nikdar greh samo zmagujočega, je krivda tudi trtega, zmaganega naroda. Grozna je trditev zgodovinarjev, toda je resnična: Vsak narod uživa tako usodo, kakor jo zasluži. Najgorji udarci so često potrebni, da se narod zave, zdrami, zbrše s sebe preteklo krivdo in očiščen v novem razmahu spet oživi ali begine.

Grehi narodov se maščujejo vedno nad narodi samimi. Če sem prej omenil Ruse, vemo vsi, da je bil stoletja mučnik tlačan, brezpraven suženj. Stoletja je čakal čas, da bi se zdramil oni, ki so imeli dolžnost, stoletja je visela nad njimi tehtnica plačila, dokler se ni povsila skodelica: milijoni potomcev tavajo v prognanstvu brez doma, mučnik pa orje lastno grudo in biva pod svojo streho.

Naše slovensko Kosovo.

Toda ostanima doma. Ošabnost despotov (samodržcev) med Srbi, samopašnost, medsebojno izpodirvanje, upor kraljem in carjem, neednost so bili zadnji vzroki, da je pilo Kosovo polje potoke junaške krvi in je kosovska devotka in slepi goslar oplakoval suženjstvo svojega naroda. Kriva osmanska sablja je ponižala ves narod, zavrla tako lepo se razvijajočo kulturo in naložila svoj igo svobodnim junakom. In prišlo je celo tako daleč, da je, ko so dne 25. septembra 1396 pri Nikopolju tehtali narodi usodo Turkov, moral despot Lazarevič poseči v bitko ob strani

Turkov in je bitko tudi odločil: Francozi so se bili kot levi in skoro vsi popadali na bojišču, odločujoča sta stala Celjan Herman in hrvaški ban Nikola Gorjanski s svojimi. Zgodovinarji sodijo, da bi bil tedaj Bajazit pognan iz Evrope, ko ne bi bil ta despot Lazarevič, uklenjen v turški jarem, moral dvigniti meč zoper brate in krst častni. Tedaj se je zbleščal polmesec nad Balkanom. 400 let je kovala usoda Srbe, dokler jih ni skovala v jeklo in iz njega zvarila verigo junakov, ki kljub strašnemu robstvu niso propadli, marveč se dvignili kot ena misel, spoznavši, kaj je sužnost, kaj svoboda in stoje še danes pred svetom kot narod, ki ve, kaj je domovina, kaj narod in kaj so žrtve za to svetinjo!

In če imamo mi Slovenci, najmanjša veja Jugoslovancev, kje svoje Kosovo, ga imamo v koroškem plebiscitu. To je naš črni dan, to je skeleči madež na nas vseh in vsaka dolžitev Korošcev ali samo Nemcev, da nas je doletela ta nesreča, bi bila krivična. Krivda ne tiči samo v dnevu plebiscita, krivda gre na ves narod — desetletja nazaj.

Zato pa mora biti obletnica koroškega plebiscita za nas ves dan izpraševanja vesti, pa vsak svoje, ne vesti — drugih.

Res je, da je nemški narod, kateremu smo bili podaniki, vestno skrbel za to, da nas je upravno vedno kosal na drobce. Temu se morda res nismo mogli upreti, dasi so bistrovidni možje često zahtevali enotno ost slovenskega ozemlja. Toda naša krivda je bila, da smo se dali po teh mejah tudi trgati po srcih. Zarila se je med nas neka lakomnost, prav prava bajtarska skopost, da je Kranjec videl samo sebe, Štajerc samo sebe, bili smo pravi predkosovski despotje in Karavanke so bile za nas svetovne planke, za katerimi smo le še s kakšno lepo besedo videli nekaj sveta in na njem slučajno naše brate. Ker so se pa čutili čezdalje bolj osamljene, njihov gospodar-Nemec pa je postajal čezdalje bolj ohol, je čisto naravno, da so jih grožnje in obeti, službe in zaničevanje tirali v obup, kateri edini nam more pojasniti nenaravno izginjevanje Slovencev. Uradne številke naj govori: Leta 1880 je uradno štetje ugotovilo na Koroškem 102.000 Slovencev. Od tega leta se je povsod narodna zavest okrepila in sodili bi, da jih je bilo v eni človeški dobi več. Toda leta 1910 jih je štetje izkazalo še 66.000, leta 1923 pa samo 37.000. Kje tiči ta strašni pogin, odkod te zlagane številke? Seveda je strahotna germanizacija storila svoje. Toda nikakor ne smemo iskati krivde samo pri Nemcih. Zapomnimo si: Široke plasti, vsaj dobršen del od njih, ni bil, ni in ne bo nikdar tako samostojen, da bi v tako važnih zadevah odločal brez opore in vodstva. Zgodovina kaže, da je ta veliki val naroda v srcu plah, nedalekoviden in da bo iskal vedno močnih in bistroumnih mož, da bi se oklenil. Ta plast je bila in je povsod otrok: ljubezni hoče in za ljubezen

vrača vero in zaupanje, opore in moči potrebuje, ob njej pa postaja silen in sam močan. Te široke ljubezni naš koroški Slovenec ni bil — ne rečem nikakor nič deležen — toda ni je bil deležen v zadostni meri. In tako se je zgodilo, da je ob plebiscitu kljub temu, da so odpri demarkacijsko črto, da so volili ljudje, ki so neupravičeni preplavili slovenske kraje, da je bilo vse razen Francozov zoper nas — vendarle odločilo bitko 25% onih plahih, zbeganih, neorientiranih. Prav isto se je zgodilo z njimi, kot z Lazarevičem pri Nikopolju: On ni šel z Bajazitom, da pogublja Srbe, ali pa Slovence in Hrvate, ampak zato, da je otel, kar je oteji mogel: sebi in svojim življenjem!

Dostavljam pa: Srbi Kosovega niso pozabili ne v desetih, ne v sto in tudi ne v štiristo letih, dokler ni govoril Kumanovo.

Kaj pa mi? Komaj je pet let od plebiscita, pa se nam je že polasčala pozabljenost. Par prireditelj in misli smo, da smo storili svojo dolžnost. Letos šele se je razgibalo vse doli do Vardarja in upam, da si bomo Slovenci vtisnili za vedno to naše Kosovo v srce in dušo. Danes že dežuje spomenic iz vseh krajev, iz vseh občin v Jugoslaviji na mizo zunanjega ministristva, da vlada nikdar ne pozabi naših bratov in je budna ob vsakem hipu, da otme, kar je našega.

Naša pravica do slovenskega Korotana.

Po tem razmišljanju o strašno trdi, a često pravični usodi narodov, bi se kratko dotaknil vendarle vprašanja: Ali imamo mi pravico do slovenskega Korotana? Sodiim, da mi na to mora danes odgovoriti že vsak učenček z zgodovinskimi dejstvi. Po preseljevanju narodov je zasedel te skoro prazne in popolnoma zapuščene kraje Sloven gori do Semeringa in tja do Toblaškega polja. Imel je svojo državo, naj je Samova, naj je Pribinova in Kocelova, naj so to vojvodi Inko, Pribislav, Stojmir, vseeno, dejstvo je, da je v X. stoletju Sloven bil lastnik zemlje od Semeringa do Adrije, in resnica je, da je še v XII. stoletju bilo vse Koroško slovensko, kar svedočijo vse listine iz tedanje dobe. Pa kakor je bila stiska prehuda za Slovence zaradi gospodujočih Nemcev, je tekla kljub temu v Celovcu zibelka naše pismene prosvete. Iz Celovca je prva poskusila polet slovenska »Bčela«, tam je izšel »Glasnik«, prvo glasilo slovenske novelistike, tamkaj je pognalo »Cvetje« in je izšel prvi slovenski roman, Jurčičev »Deseti brat.« V Celovcu je Slomšek ustanovil Mohorjevo družbo, ki je naučila slovenski narod brati in mu darovala na milijone knjig. In to nam ni samo dokaz, da je bila Koroška slovenska, v njej je bilo še pred kratkimi desetletji žarišče našega prosvetnega dela. In če drugi narodi tudi na zvijačni način hočejo često dokazati pravico do kake zemlje, češ, ta je bila v davnini naša, imamo mi za Koroško take dokaze, da jih pred svetovno sodbo nobena sila ne more

Džungla I. del se dobi v ponatisu v prodajalni Cirilove tiskarne. Cena 18 D, s poštnino 19.50 D.

LISTER.

Džungla.

Roman iz afriških pragozdov.

Angleški pisatelj E. R. Burroughs. — Prevedel Paulus.

In vendar se je vrnil —

Vleklo ga je k njej nazaj, srce mu je hitreje udarjalo, ko je zopet in zopet ponavljal besede: »Tam ga bova čakala, vsikdar nama bo dobrodošel —.«

Novo, nepoznane reči je doživljal v svoji duši, ki sanje ni znal besed. V nobeni svojih knjig še ni bral o takih rečeh.

Vstal je, voščil Arnotu lahko noč — toliko se je že naučil francoščine —, legel in se obrnil k steni.

Tudi Arnot je legel spat, pa še dolgo mu je šlo po glavi, kaj neki se godi z mladim človekom. —

Arnot je bil še zelo slab, tudi rane se mu še niso zacelile. Počitka je bil predvsem potreben, šele potem je smel misliti na rešitev iz samotne džungle.

Zato sta zaenkrat še ostala v koči in počivala.

Arnot je večinoma ležal, Trzan je hodil na lov in donasal sveže divjačine, vmes pa se je pridno učil francoščine. Tako naglo je napredoval, da sta se v dobrih desetih dneh že precej gladko pogovarjala in da je bilo le redkokedaj treba vzeti na pomoč svinčnik in papir.

Trzan je malo govoril, zamišljen je hodil po svojih posteljah, z lova ga dolgo ni bilo domov. Ine ni jemal v misli, kar sta brala njeno pismo.

Arnot je opazoval zamišljenega prijatelja in ugibal to in ono, čisto pravega pa le ni zadel.

Kajti silno se je zavzel, ko ga je Trzan nekega dne — štirinajst dni sta že bila v koči — iznenadil z vprašanjem:

»Kje je Amerika?«

Ves nem je gledal prijatelja nekaj časa, nato pa pokazal proti severozapadu.

»Tamlé! Mnogo tisoč milj odtod, onstran velikega morja. — Zakaj vprašaš?«

»V Ameriko pojdem.«

Arnot se je še huje čudil. Neverjetne misli so mu vstajale.

»To je nemogoče, prijatelj!« mu je odgovoril in ga pozorno gledal.

Trzan je vstal, stopil k polici ter se vrnil z zemljevidom.

Razgrnil ga je po mizi in dejal:

»Nikdar nisem prav razumel tehle slik. Razloži mi je, prosim!«

Arnot se je lotil težavnega posla in uvedel tovariša v osnovne pojme zemljepisja. Pojasnil mu je med drugim tudi, da pomeni modra barva vode in morja, druge barve pa da pomenijo celino. Razložil mu je, kje leži Afrika, kje Evropa, kje Amerika itd., dolgo je govoril, Trzan pa ga je tiho poslušal.

Končno je prekinil predavanje z vprašanjem:

»Kje pa leži moja koča?«

Arnot mu je pokazal točko na zapadnem afriškem obrežju, nedaleč od mesta Freetown.

»Sedaj pa mi pokaži Ameriko!«

Arnot mu je pokazal New York.

Trzan se je nasmejal, položil dlan na Atlantiško morje med Afriko in Ameriko ter dejal:

»Poglej! Saj ni daleč! Komaj pedenj!«

Topot se je Arnot smejal neukemu orjaku.

Kako bi mu neki razložil, temu velikemu otroku, kako daleč je Severna Amerika od Afrike?

Vzel je svinčnik ter naredil drobno pičico na obrežju zapadne Afrike.

»Tale točka«, je razlagal, »je najina koča. Pa je še stokrat prevelika.«

Trzan se je globoko zamislil.

»Ali živijo beli ljudje v Afriki?« je nazadnje vprašal.

»Da.«

»Pokaži mi, kje stanujejo najbližji!«

Arnot je pokazal točko severno od kraja, kjer je zaznamoval kočo.

»Tako blizu?« se je čudil Trzan.

»Dal Pa to ni blizu!«

»Ali imajo tisti beli ljudje tudi ladje, ki vozijo čez veliko morje?«

»Seveda jih imajo!«

»Jutri pojdeva k njim!« je napovedal Trzan kratko in odločno.

Spet se je Arnot smejal in odmajal.

»Predaleč je, prijatelj! Umrla bi od lakote in utrujenosti, preden bi prišla do njih!«

»Ali misliš za vse življenje ostati v džungli?«

»Ne.«

»Torej odrineva jutri. Ne ugaja mi več tukaj. Rajši poginem ko da bi ostal v tej koči!«

»Hm —!« je dejal Arnot. »Tako je tudi moje mnenje. Tudi meni ne ugaja tale pusti kraj in rajši umrem na potu in pri delu za rešitev, ko pa da bi tule mirno ždel brez posla —.«

»Torej velja! Jutri odideva!«

»Počakaj, prijatelj! Pot do naselbin belih ljudi je dolga, več tednov bi potovala. Za tako dolgo pot pa je

obrisati. Mi imamo starodavno pravico do Koroške in nihče drugi.

Morda pa je bila uprava ta zavest o pravici do Koroške nista, ki nas je navdala z nekim idealnim čustvovanjem v nadi, da nam bodo narodi, ki nas vse doslej niti poznali niso, kar vsuli v naročje Koroško kot Miklavžev dar. Takih sentimentalnosti borba narodov ne pozna. Treba je zavihan rokavov in bistrega duha, da svoje obdržiš in da ugrabljeno zopet pridobiš. In tako stojimo mi danes pred dejstvom in vprašamo, kaj sedaj?

Koroški Slovenci pod Avstrijo po plebiscitu.

Pred vsem je treba ugotoviti, kako se Slovence na Koroškem pod Avstrijo po tem črnem dnevu — plebiscitu — godi.

Po dobljenem plebiscitu je bila prva skrb avstrijske vlade, da je pozabila na vse obete in obljube ter je najprej pregnala vso inteligenco in s tem oropala ljudstvo še tisto malo voditeljev, kar jih je imelo. Takoj drugi napad je bil na šole. Leta 1861, ko je bilo šolstvo še neprimerno manj razvito kot je danes, je bilo na Koroškem 28 čisto slovenskih šol, 56 pa dvojezičnih. Po senžermenski mirovni pogodbi čl. 69 je prevzela Avstrija dolžnost, da preskrbi vsem drugim narodnostim v svoji državi tako šolstvo, ki omogočuje vsakemu razvoj in udejstvovanje svojega materne jezika na polju prosvete. Vemo pa, da na Koroškem ni niti ene slovenske šole, nekaj jih je dvojezičnih, pa kakšnih? Učitelji sami ne znajo slovenski, poučujejo samo v prvem šolskem letu in še tedaj le deloma. Tako da z mirno vestjo lahko trdimo: Tudi v čisto slovenskih krajih ni niti ene slovenske in ne ene poštene utrakvistične šole.

Nasprotno pa Jugoslavija izpolnjuje mirovne sklepe z največjo natančnostjo. Samo v Sloveniji imamo 37 nemških šol! Po vsej Jugoslaviji pa 271 in pa 64 otroških vrtcev. Vseh učnih moči za nemške šole plačuje Jugoslavija 785. Tu mora poseči vmes Liga narodov in izpregovoriti nad tako kršitvijo mirovnih pogojev uničujočo sodbo. — Jaz za svojo osebo izjavljam, da nisem nikak politik, še manj diplomat in nimam nobene pravice naši vladi kaj predlagati. Če pa bi bilo moje srce en mesec vlada, bi za ta mesec zaprl vse nemške šole v Jugoslaviji in sem radoveden, ali bi se odprle slovenske v Korotan ali ne? (Navdušeno ploskanje.)

Razen šolstva so se lotili tudi gospodarskih organizacij in skušajo z vsemi močmi izpodkopati ugled 37 slovenskih posojilnic, da bi jih uničili. Če povem, da potvarjajo slovenska imena, da ne sme noben župnik pisati matic slovensko, da nima slovensčina prav nobene pravice ne v uradu ne v javnosti, sem omenil samo najkrutnejše krivice. In glejte, kljub temu pa vemo, da prehajajo občine v čisto slovenske roke in jih je danes že 17. Koroški Slovenci so kakor skala, sicer odtrgani od telesa glavne gore, toda stoji neomajno.

Kaj pa je sedaj naša dolžnost?

Imamo dvojno: Mi moramo koroškim Slovincem nuditi moralno in materialno pomoč.

Prvo:

Mi moramo živo občutiti vse krivice naših bratov, vse njihovo trpljenje. Koroški Slovenci morajo vedeti, da je vsako njih trpljenje naše trpljenje, da je vsaka njihova skrb tudi naša skrb. Oni se morajo zavedati, da mi resnično trajno nanje mislimo, z njimi sočustvujemo. Toda za to je treba vzgoje! Nikar se ne varajmo, da je vsak človek

treba priprav, vsaj meni, ki nisem vajen divjine. Tudi me vem, ali sem že dovolj trden. Cela dva tedna že počivam, poskusiti moram prej svoje moči.

Sla bova. Tvoja misel, da bi potovala peš, je dobra. Čudno da že sam nisem mislil na to.

Pa počakajva še par dni! In porabiva čas za priprave! Si zadovoljen?

»Dobro!« je dejal Trzan.

Počakala sta še štiri dni. Arnot je hodil na izprehode, da bi se mu noge razmigale, je pravil, in Trzan ga je spremljal. Vmes pa sta izbirala reči, ki sta jih mislila vzeti seboj in povezovata prtljage.

Končno je prišel dan odhoda.

Dobro sta se pripravila. Arnot je vzel seboj puško, ki jo je pustil kapitan križarke v koči, in streljiva, kolikor ga je mogel nesti. Tudi odejo je vzel, živila v konservah in kuhinjsko posodo.

Trzan se je smejal Arnotovi težki culi. Vzel je le bok, tulj s pušicami in svojo vrv z letočo zanko. Spal bo v drevju, je dejal, in če bo lačen, bo šel v džunglo in si dobil svežega mesa. Čemu bi naj torej vlačil seboj odejo, bonce, vilice, nož in druge take nepotrebosti —?

»Ne tako, dfagi moj!« ga je prigovarjal Arnot. »V svet prideva in med ljudi! Odložiti boš moral svoje džungelske navade in naučiti se boš moral olikanega življenja, če hočeš živeti med olikanci! Sirovega mesa v svetu ljudje ne jedo!«

Pomagalo je.

Trzan je vzel seboj nož in vilice, svojega presiranja do tega orodja pa prav nič ni skrival.

Zgodaj zjutraj sta odšla.

Slovo od kočje je bilo kratko. Arnota niso vzeli prijateljski spomini nanjo. Trzan pa ni mel časa misliti

GAZELA MILO

sam od sebe že naroden. Človek je že tak, da ga moraš vzgojiti in prav posebno še za resnično narodno čustvovanje. Zato je dolžnost vseh vzgojiteljev, da se morajo zavedati, da je v naši narodni državi še prav posebna dolžnost za nacionalno vzgojo za vse: Vzgjaj oče in mati, vzgjaj šola, društva, vse organizacije. Naj ne bo ta vzgoja samo par praznih besedi: Govori o trpljenju bratov pod tujimi državami, govori o težkih krivicah, govori o zgodovini in navdušuj za domovino, za dejanja pomoči onim, ki so odtrgani od nas. Nam očitajo Nemci, da nimamo zgodovine. A tako? Štiristo let je ječal Srb pod turškim jarmom in je v največji bedi vzdržal. Stoletja je bil Hrvat in Slovenec živ zoper divjo turško Azijo, dočim je Nemeč v gorki sobi razvijal svojo zgodovino. Vprašam, čigava zgodovina je več vredna: onega, ki je bil noč in dan na fronti ali onega, ki je za to fronto lagodno užival?

Ne morem si kaj, da uprav tu še enkrat ugotovim: Po vseh organizacijah se pozablja povedati in povdarjati, da je organizacija samo majhen kamenček od stavbe narode, da se vse podrobno, načelno, gospodarsko in prosvetno delo vrši z vidika splošnosti in v splošni blagor. Kot nekdanj smo danes še nekaki kramarji, ki pestujemo svojo majhno culico in vsaka družbica, ki brenka na kak instrument ali vprizori eno igrico, misli, da je baš ona os, ne samo Slovenije, ampak celega globusa, ki se vrtil krog nje. Ne razdobljenosti, splošnega blagra se zavedajmo! Če pa dosežemo to zavest splošnosti in vzbudimo ljubezen do vseh naših bratov preko meje, potem je sama ob sebi nujna posledica ta, da bomo izpolnjevali tudi drugo svojo dolžnost in nudili neodrešenim bratom pomoč.

Gmotna pomoč.

Cenjeni, Vi ne veste, kako boli človeka, ko bere prošnje teh siromakov, ki ne prosijo telesnega kruha, iščejo samo duševne hrane po knjigi in čitvu, morda za dom ali oder in jim obrambna društva ne morejo odrezati poštene kruha, marveč jim morajo dajati drobitnice in skorjice. Res nas je samo en milijon, a ves ta milijon žrtvuje na osebo letno za te brate dobrega pol dinarja. To je sramota, ki se mora zbrisati. Dokler ne bo dal dinarski dan za brate tam preko milijona, dotlej smo cinglajoči zvončki in prazni bobni, ne pa zavedni narodnjaki. Nisem kak solzivi miroljub in domorodec, ki bi bil tako preprost, da bi vzdihal zaradi strankarskega boja v notranjosti naše domovine! Boj je bil in bo, to je izčiščevanje in zorenje. To-

nazaj v življenje, mudilo se mu je v svet, njegove misli so bile v Ameriki. Knjige in druge zanju nepotrebne reči sta pustila v koči, morebiti še kdaj komu koristijo, je dejal Arnot. Vrata pa sta zaklenila.

Potovala sta proti severu, vedno blizu obrežja.

Stradati jima ni bilo treba. Trzan je skrbel za sveže meso. Arnot ga je kuhal in učil Trzana, kako je treba jesti z nožem in vilicami. Trzan je potrpežljivo ubogal, zgodilo se je pa tudi, da je nevoljen vrgel jedilno orodje po tleh, pograbil meso z rokami in ga trgal s svojimi krepkimi zobmi kakor pred nedavnim časom v džungli.

Tedaj pa ga je Arnot prijateljski pokregal.

»Trzan, prijatelj, ne smeš se več obnašati kakor žival! Olikano, gosposki se moraš obnašati! Moj Bog, kake težave imam s teboj!«

Trzan se je režal in prijel spet nerodno za nož in vilice, v srcu pa jih je sovražil.

Mesec dni sta potovala, nobenega človeka nista srečala, ne črncev ne belih, niti sledu nista videla o njih. Po dnevi sta hodila v kratkih odmorih, po noči pa taborila v varnih zavetjih, večasi tudi na drevju. Strah ju ni bilo, Arnot se je mirno zaupal Trzanovim ostrim čutom, ki niti v spanju niso počivali.

Brihtni Trzan je naglo napredoval v francoščini in neprestano popraševal Arnota o življenju med svetom. Arnot pa mu je pripovedoval in se veselil vedoželjnega in dovezetnega učenca.

Pa tudi Trzan je pripovedoval. O svojem življenju v džungli, o svojih bojih z Bolganijem, Kršakom in Saboro, o svojih pohodih nad črnce, posebno živahno pa o svojem prvem srečanju z belimi ljudmi. Ni razumel njihovega čudnega vedenja, Arnot mu je moral pojasniti navade belih, omikanih ljudi.

da, kadar gre za skupno slovensko stvar, za obrambno delo in prilike, tedaj skupno na delo in vsaka zamrza in zavist obmolkní, dela pa naj plemenita tekma, kdo več položi domovini na oltar.

In če je bil kdaj zgodovinski trenutek, ko se mora to delo vsestransko poživiti, je danes! V Lokarnu sklepajo garancijski zakon, ki bo zavaroval meje na zapadu in zano zanimanje Francozov za naše meje morda zmanjšal. Ne bo jih več motila nemška skupnost in Anschluss. Zato morda stojimo baš pred zgodovinskim dogodkom, da se Nemci zlijejo v eno državo in če danes ne, pa prav gotovo v bodočnosti. Ali naj koroški Slovenci še en plebiscit — glasovanje za priklopitev — iz čupa izvedejo Nemcem v prilog? Ali je nam, ali je Jugoslaviji in brčkone vsej Evropi vseeno, če stoji na Karavankah pikelhauba, ali če čuva Gosposvetsko polje naše državne vojske šajkača?!

Odgovora za to nam ni treba drugega, kakor da gremo vsi na vztrajno, osvoboditveno delo z umom, s srcem z odprto roko in to tako dolgo, dokler pred svetovnim forumom ne bomo mogli izjaviti:

Korotan je naš!

Razglasi Prosvetne zveze.

VABILO NA OBČNI ZBOR PROSVETNE ZVEZE V MARIBORU.

V zmislu čl. 16 zvezinih pravil sklicujemo v Maribor v dvorano Zadržne gospodarske banke za v pondeljek, dne 23. novembra 1925, XV. redni občni zbor Prosvetne zveze v Mariboru ob 10. uri dopoldne z naslednjim dnevnim redom:

1. Ugotovitev sklepčnosti po čl. 18 zvezinih parvili.
2. Odobrenje zapisnika 14. občnega zbora.
3. poročilo odbornikov. 4. Poročilo zastopnikov avtonomnih zvezinih odsekov.
5. Poročilo preglednikov.
6. Volitve:
 - a) predsednika,
 - b) 8 odbornikov,
 - c) 3 preglednikov,
 - č) 5 članov v razsodišče.

Nekoč je Trzan pripovedoval Arnotu o zaboju, ki so ga mornarji prinesli na suho in zakopali in kako ga je on nato spet izkopal, zanesel v džunglo in skrnil.

Arnot je pozorno poslušal.

Zgodbo o zakladu je zvedel že na križarki od upornih mornarjev ponesrečene jadrnice in tudi mladi Clayton mu je o zadevi pripovedoval tisto noč preden je odšel na črnce.

»Zaklad —! je vzkliknil. »Prav nič ne dvomim, da si odnesel zaklad, ki ga je stari profesor Porter inkopal na kapverdiških otokih. Škoda da nisi prej tega povedal! Pa seve — saj nisi vedel in še danes ne veš, kaj si odnesel v džunglo!«

In spet je moral odgovarjati radovednemu Trzanu in mu razlagati, kaj je zaklad in kak pomen ima zlato v svetu.

Od zlata je prišel na denar.

Pojm denarja je bil za Trzana čisto nov in dolgo je trajalo, da je umel pomen denarja v človeški družbi in njegovo vsemočnost.

H koncu razprave o denarju se je Trzan globoko zamislil, nazadnje pa dejal:

»Jutri pojdeva nazaj v džunglo po zlato profesorja Porterja.«

Arnot se je glasno zasmel.

»Prijatelj, ti si nedosežen človek! Mesec dni že potujeva, na cilju bova kmalu. — pa naj se vrneva odkoder sva prišla? Mesec dni bi potovala do kočje, mesec dni in še več spet sem nazaj. Vsega skupaj tri mesece! V par letih bova končno res prišla v Ameriko!«

»Denarja nimam!« je dejal Trzan suho. »In zlato je denar, tako si mi pravil. Torej pojdeva ponj!«

(Dalje prihodnjik.)

obrisati. Mi imamo starodavno pravico do Koroške in nihče drugi.

Morda pa je bila uprava ta zavest o pravici do Koroške nista, ki nas je navdala z nekim idealnim čustvovanjem v nadi, da nam bodo narodi, ki nas vse doslej niti poznali niso, kar vsuli v naročje Koroško kot Miklavžev dar. Takih sentimentalnosti borba narodov ne pozna. Treba je zavihan rokavov in bistrega duha, da svoje obdržiš in da ugrabljeno zopet pridobiš. In tako stojimo mi danes pred dejstvom in vprašamo, kaj sedaj?

Koroški Slovenci pod Avstrijo po plebiscitu.

Pred vsem je treba ugotoviti, kako se Slovence na Koroškem pod Avstrijo po tem črnem dnevu — plebiscitu — godi.

Po dobljenem plebiscitu je bila prva skrb avstrijske vlade, da je pozabila na vse obete in obljube ter je najprej pregnala vso inteligenco in s tem oropala ljudstvo še tisto malo voditeljev, kar jih je imelo. Takoj drugi napad je bil na šole. Leta 1861, ko je bilo šolstvo še neprimerno manj razvito kot je danes, je bilo na Koroškem 28 čisto slovenskih šol, 56 pa dvojezičnih. Po senžermenski mirovni pogodbi čl. 69 je prevzela Avstrija dolžnost, da preskrbi vsem drugim narodnostim v svoji državi tako šolstvo, ki omogočuje vsakemu razvoj in udejstvovanje svojega materne jezika na polju prosvete. Vemo pa, da na Koroškem ni niti ene slovenske šole, nekaj jih je dvojezičnih, pa kakšnih? Učitelji sami ne znajo slovenski, poučujejo samo v prvem šolskem letu in še tedaj le deloma. Tako da z mirno vestjo lahko trdimo: Tudi v čisto slovenskih krajih ni niti ene slovenske in ne ene poštene utrakvistične šole.

Nasprotno pa Jugoslavija izpolnjuje mirovne sklepe z največjo natančnostjo. Samo v Sloveniji imamo 37 nemških šol! Po vsej Jugoslaviji pa 271 in pa 64 otroških vrtcev. Vseh učnih moči za nemške šole plačuje Jugoslavija 785. Tu mora poseči vmes Liga narodov in izpregovoriti nad tako kršitvijo mirovnih pogojev uničujočo sodbo. — Jaz za svojo osebo izjavljam, da nisem nikak politik, še manj diplomat in nimam nobene pravice naši vladi kaj predlagati. Če pa bi bilo moje srce en mesec vlada, bi za ta mesec zaprl vse nemške šole v Jugoslaviji in sem radoveden, ali bi se odprle slovenske v Korotan ali ne? (Navdušeno ploskanje.)

Razen šolstva so se lotili tudi gospodarskih organizacij in skušajo z vsemi močmi izpodkopati ugled 37 slovenskih posojilnic, da bi jih uničili. Če povem, da potvarjajo slovenska imena, da ne sme noben župnik pisati matic slovensko, da nima slovensčina prav nobene pravice ne v uradu ne v javnosti, sem omenil samo najkrutnejše krivice. In glejte, kljub temu pa vemo, da prehajajo občine v čisto slovenske roke in jih je danes že 17. Koroški Slovenci so kakor skala, sicer odtrgani od telesa glavne gore, toda stoji neomajno.

Kaj pa je sedaj naša dolžnost?

Imamo dvojno: Mi moramo koroškim Slovincem nuditi moralno in materialno pomoč.

Prvo:

Mi moramo živo občutiti vse krivice naših bratov, vse njihovo trpljenje. Koroški Slovenci morajo vedeti, da je vsako njih trpljenje naše trpljenje, da je vsaka njihova skrb tudi naša skrb. Oni se morajo zavedati, da mi resnično trajno nanje mislimo, z njimi sočustvujemo. Toda za to je treba vzgoje! Nikar se ne varajmo, da je vsak človek

treba priprav, vsaj meni, ki nisem vajen divjine. Tudi me vem, ali sem že dovolj trden. Cela dva tedna že počivam, poskusiti moram prej svoje moči.

Sla bova. Tvoja misel, da bi potovala peš, je dobra. Čudno da že sam nisem mislil na to.

Pa počakajva še par dni! In porabiva čas za priprave! Si zadovoljen?

»Dobro!« je dejal Trzan.

Počakala sta še štiri dni. Arnot je hodil na izprehode, da bi se mu noge razmigale, je pravil, in Trzan ga je spremljal. Vmes pa sta izbirala reči, ki sta jih mislila vzeti seboj in povezovata prtljage.

Končno je prišel dan odhoda.

Dobro sta se pripravila. Arnot je vzel seboj puško, ki jo je pustil kapitan križarke v koči, in streljiva, kolikor ga je mogel nesti. Tudi odejo je vzel, živila v konservah in kuhinjsko posodo.

Trzan se je smejal Arnotovi težki culi. Vzel je le bok, tulj s pušicami in svojo vrv z letočo zanko. Spal bo v drevju, je dejal, in če bo lačen, bo šel v džunglo in si dobil svežega mesa. Čemu bi naj torej vlačil seboj odejo, bonce, vilice, nož in druge take nepotrebosti —?

»Ne tako, dfagi moj!« ga je prigovarjal Arnot. »V svet prideva in med ljudi! Odložiti boš moral svoje džungelske navade in naučiti se boš moral olikanega življenja, če hočeš živeti med olikanci! Sirovega mesa v svetu ljudje ne jedo!«

Pomagalo je.

Trzan je vzel seboj nož in vilice, svojega presiranja do tega orodja pa prav nič ni skrival.

Zgodaj zjutraj sta odšla.

Slovo od kočje je bilo kratko. Arnota niso vzeli prijateljski spomini nanjo. Trzan pa ni mel časa misliti

GAZELA MILO

sam od sebe že naroden. Človek je že tak, da ga moraš vzgojiti in prav posebno še za resnično narodno čustvovanje. Zato je dolžnost vseh vzgojiteljev, da se morajo zavedati, da je v naši narodni državi še prav posebna dolžnost za nacionalno vzgojo za vse: Vzgjaj oče in mati, vzgjaj šola, društva, vse organizacije. Naj ne bo ta vzgoja samo par praznih besedi: Govori o trpljenju bratov pod tujimi državami, govori o težkih krivicah, govori o zgodovini in navdušuj za domovino, za dejanja pomoči onim, ki so odtrgani od nas. Nam očitajo Nemci, da nimamo zgodovine. A tako? Štiristo let je ječal Srb pod turškim jarmom in je v največji bedi vzdržal. Stoletja je bil Hrvat in Slovenec živ zoper divjo turško Azijo, dočim je Nemeč v gorki sobi razvijal svojo zgodovino. Vprašam, čigava zgodovina je več vredna: onega, ki je bil noč in dan na fronti ali onega, ki je za to fronto lagodno užival?

Ne morem si kaj, da uprav tu še enkrat ugotovim: Po vseh organizacijah se pozablja povedati in povdarjati, da je organizacija samo majhen kamenček od stavbe narode, da se vse podrobno, načelno, gospodarsko in prosvetno delo vrši z vidika splošnosti in v splošni blagor. Kot nekdanj smo danes še nekaki kramarji, ki pestujemo svojo majhno culico in vsaka družbica, ki brenka na kak instrument ali vprizori eno igrico, misli, da je baš ona os, ne samo Slovenije, ampak celega globusa, ki se vrtil krog nje. Ne razdobljenosti, splošnega blagra se zavedajmo! Če pa dosežemo to zavest splošnosti in vzbudimo ljubezen do vseh naših bratov preko meje, potem je sama ob sebi nujna posledica ta, da bomo izpolnjevali tudi drugo svojo dolžnost in nudili neodrešenim bratom pomoč.

Gmotna pomoč.

Cenjeni, Vi ne veste, kako boli človeka, ko bere prošnje teh siromakov, ki ne prosijo telesnega kruha, iščejo samo duševne hrane po knjigi in čitvu, morda za dom ali oder in jim obrambna društva ne morejo odrezati poštene kruha, marveč jim morajo dajati drobitnice in skorjice. Res nas je samo en milijon, a ves ta milijon žrtvuje na osebo letno za te brate dobrega pol dinarja. To je sramota, ki se mora zbrisati. Dokler ne bo dal dinarski dan za brate tam preko milijona, dotlej smo cinglajoči zvončki in prazni bobni, ne pa zavedni narodnjaki. Nisem kak solzivi miroljub in domorodec, ki bi bil tako preprost, da bi vzdihal zaradi strankarskega boja v notranjosti naše domovine! Boj je bil in bo, to je izčiščevanje in zorenje. To-

nazaj v življenje, mudilo se mu je v svet, njegove misli so bile v Ameriki. Knjige in druge zanju nepotrebne reči sta pustila v koči, morebiti še kdaj komu koristijo, je dejal Arnot. Vrata pa sta zaklenila.

Potovala sta proti severu, vedno blizu obrežja.

Stradati jima ni bilo treba. Trzan je skrbel za sveže meso. Arnot ga je kuhal in učil Trzana, kako je treba jesti z nožem in vilicami. Trzan je potrpežljivo ubogal, zgodilo se je pa tudi, da je nevoljen vrgel jedilno orodje po tleh, pograbil meso z rokami in ga trgal s svojimi krepkimi zobmi kakor pred nedavnim časom v džungli.

Tedaj pa ga je Arnot prijateljski pokregal.

»Trzan, prijatelj, ne smeš se več obnašati kakor žival! Olikano, gosposki se moraš obnašati! Moj Bog, kake težave imam s teboj!«

Trzan se je režal in prijel spet nerodno za nož in vilice, v srcu pa jih je sovražil.

Mesec dni sta potovala, nobenega človeka nista srečala, ne črncev ne belih, niti sledu nista videla o njih. Po dnevi sta hodila v kratkih odmorih, po noči pa taborila v varnih zavetjih, večasi tudi na drevju. Strah ju ni bilo, Arnot se je mirno zaupal Trzanovim ostrim čutom, ki niti v spanju niso počivali.

Brihtni Trzan je naglo napredoval v francoščini in neprestano popraševal Arnota o življenju med svetom. Arnot pa mu je pripovedoval in se veselil vedoželjnega in dovezetnega učenca.

Pa tudi Trzan je pripovedoval. O svojem življenju v džungli, o svojih bojih z Bolganijem, Kršakom in Saboro, o svojih pohodih nad črnce, posebno živahno pa o svojem prvem srečanju z belimi ljudmi. Ni razumel njihovega čudnega vedenja, Arnot mu je moral pojasniti navade belih, omikanih ljudi.

da, kadar gre za skupno slovensko stvar, za obrambno delo in prilike, tedaj skupno na delo in vsaka zamrza in zavist obmoltni, dela pa naj plemenita tekma, kdo več položi domovini na oltar.

In če je bil kdaj zgodovinski trenutek, ko se mora to delo vsestransko poživiti, je danes! V Lokarnu sklepajo garancijski zakon, ki bo zavaroval meje na zapadu in zano zanimanje Francozov za naše meje morda zmanjšal. Ne bo jih več motila nemška skupnost in Anschluss. Zato morda stojimo baš pred zgodovinskim dogodkom, da se Nemci zlijejo v eno državo in če danes ne, pa prav gotovo v bodočnosti. Ali naj koroški Slovenci še en plebiscit — glasovanje za priklopitev — iz občupa izvedejo Nemcem v prilog? Ali je nam, ali je Jugoslaviji in brčkone vsej Evropi vseeno, če stoji na Karavankah pikelhauba, ali če čuva Gosposvetsko polje naše državne vojske šajkača?!

Odgovora za to nam ni treba drugega, kakor da gremo vsi na vztrajno, osvoboditveno delo z umom, s srcem z odprto roko in to tako dolgo, dokler pred svetovnim forumom ne bomo mogli izjaviti:

Korotan je naš!

Razglasi Prosvetne zveze.

VABILO NA OBČNI ZBOR PROSVETNE ZVEZE V MARIBORU.

V zmislu čl. 16 zvezinih pravil sklicujemo v Maribor v dvorano Zadržne gospodarske banke za v pondeljek, dne 23. novembra 1925, XV. redni občni zbor Prosvetne zveze v Mariboru ob 10. uri dopoldne z naslednjim dnevnim redom:

1. Ugotovitev sklepčnosti po čl. 18 zvezinih parvili.
2. Odobrenje zapisnika 14. občnega zbora.
3. poročilo odbornikov. 4. Poročilo zastopnikov avtonomnih zvezinih odsekov.
5. Poročilo preglednikov.
6. Volitve:
 - a) predsednika,
 - b) 8 odbornikov,
 - c) 3 preglednikov,
 - č) 5 članov v razsodišče.

Nekoč je Trzan pripovedoval Arnotu o zaboju, ki so ga mornarji prinesli na suho in zakopali in kako ga je on nato spet izkopal, zanesel v džunglo in skrila.

Arnot je pozorno poslušal.

Zgodbo o zakladu je zvedel že na križarki od upornih mornarjev ponesrečene jadrnice in tudi mladi Clayton mu je o zadevi pripovedoval tisto noč preden je odšel na črnce.

»Zaklad —! je vzkliknil. »Prav nič ne dvomim, da si odnesel zaklad, ki ga je stari profesor Porter inkopal na kapverdiških otokih. Škoda da nisi prej tega povedal! Pa seve — saj nisi vedel in še danes ne veš, kaj si odnesel v džunglo!«

In spet je moral odgovarjati radovednemu Trzanu in mu razlagati, kaj je zaklad in kak pomen ima zlato v svetu.

Od zlata je prišel na denar.

Pojm denarja je bil za Trzana čisto nov in dolgo je trajalo, da je umel pomen denarja v človeški družbi in njegovo vsemočnost.

H koncu razprave o denarju se je Trzan globoko zamislil, nazadnje pa dejal:

»Jutri pojdeva nazaj v džunglo po zlato profesorja Porterja.«

Arnot se je glasno zasmel.

»Prijatelj, ti si nedosežen človek! Mesec dni že potujeva, na cilju bova kmalu. — pa naj se vrneva odkoder sva prišla? Mesec dni bi potovala do kočje, mesec dni in še več spet sem nazaj. Vsega skupaj tri mesece! V par letih bova končno res prišla v Ameriko!«

»Denarja nimam!« je dejal Trzan suho. »In zlato je denar, tako si mi pravil. Torej pojdeva ponj!«

(Dalje prihodnjik.)

Važno vprašanje

pri sedanjem nezanesljivem vremenu je zaščita telesa od škodljivih posledic nabe. Že pri najmanjših bolečinah v uduh, glavi ali križu, pri znakih nahoda se ne sme lahko-

7. Sklepanje o predlogih odbornikov in članjenih društev.
8. Določitev letne članarine v članjenih društev za l. 1926.
9. Služajnosti.

Kaj dajemo to na znanje, vabimo in prosimo s tem vsa v članjena društva, da se udeležijo občnega zbora gotovo vsaj po enem delegatu, ki mora imeti po določbi člana 16 zvezinih pravil pismeno pooblastilo. Čas in velika važnost občnega zbora zahtevata, da ne bo niti enega društva, ki ne bi bilo zastopano na občnem zboru, ki znači naš vsakoletni ljudsko-prosvetni parlament.

V članjena društva morajo morebitne predloge poslati pismeno vsaj osem dni prej Prosvetni zvezi, da bo mogoče sklepiti o njih na občnem zboru.

Odbor Prosvetne zveze v Mariboru.

Prosvetno-tehnični tečaj priredi Prosvetna zveza v Mariboru v dne 20., 21. in 22. novembra t. l. V članjena društva bodo prejela tozadevno še posebno okrožnico z natančnim sporedom, a društva opozarjamo tudi na tem mestu na veliko važnost tečaja. Tečaj se prične v petek, dne 20. novembra, ob dveh popoldne v dvorani Zadržne gospodarske banke v Mariboru in konča v nedeljo, dne 22. novembra ob 12. uri popoldne. Čas za tečaj je namenoma izbran tako, da bodo mogli delegati, ki pridejo na občni zbor Prosvetne zveze, biti tudi na tečaju in da prihranimo tako društvom stroške za posebno potovanje na tečaj.

Slomšek-Krekovo akademijo v proslavo 125letnice Slomškovega in 60letnice Krekovega rojstva priredi Prosvetna zveza v Mariboru v narodnem gledališču dne 22. novembra t. l. ob treh popoldne z zelo izbranim sporedom. Društvenim članom, ki bodo tiste dni na tečaju in na občnem zboru Prosvetne zveze, bo nudena prilika, da se akademije udeležijo.

Za polovično vožnjo ob priliki tečaja in občnega zbora Prosvetne zveze v Mariboru je zaprošeno, in če bo prošnja ugodno rešena, bodo društva o tem obveščena še pravočasno.

Politični ogled

DRŽAVA SHS.

V torek se je otvorilo redno zasedanje skupščine, potem so se pa seje odgodile do sklicanja pismenim potom. Na vprašanje opozicije je vlada pojasnila, da se delo v skupščini začne s prestolno besedo in da je še treba nekaj dni počakati radi kraljeve lahke oboletosti.

Pašič—Radič

Ko se je Pašič vrnil in se razgovoril z Radičem, so takoj prenehali glasovi o Radičevem vstopu v vlado. Radič je bil po razgovoru zelo redkobeseden.

Pašič pa je v svojem poslanskem klubu govoril o »sporazumu«. Najprej je naglasil, da so se radikalni znašili z radičevci na temelju vidovdanske ustave in da je borba prenehala, ker so se je radičevci odrekli. Obširno je tudi razlagal, kako se je trudil, da bi ostali tudi samostojni demokrati v vladni zvezi. Tega pa niso hoteli na eni strani radičevci, na drugi pa Pribičević.

Tako je sedaj še Pašič razložil, da je »sporazum« navadna radičevska kapitulacija.

KONFERENCA V LOCARNU.

Zaključni protokol v Locarnu in vsi govori, ki so bili na konferenci sklenjeni, so bili v torek objavljeni. Pravi ugovor pa bo 1. decembra, po sprejetju parlamenta, podpisan v Londonu. V uvodu sklenjenega protokola je govor, da bodo ugovori sigurno dovedli do pomirljivosti v medsebojno odnošajih med posameznimi državami. Ameriški predsednik Coolidge je izjavil, da pomeni konferenca v Locarnu najvažnejši dogodek, kar ga je Evropa doživela po sprejetju Dawesovega načrta. Coolidge smatra, da je renški pakt nov korak k svetovnemu miru in da pomeni za vse narode znatno olajšanje, ker bo zmanjšal stroške za oboroževanje. Coolidge upa, da bo renški pakt bistveno vplival na drugo razorožitveno konferenco in pripomogel, da bo ta pozitivnejša od prve. Razorožitvena konferenca se name-rava v kratkem sklicati.

Nekateri angleški listi javljajo, da v diplomatskih krogih z gotovostjo računajo, da bo mandat nad bivšima nemškima kolonijama Togom in Kamerunom izročen zopet Nemčiji. Levičarski politični krogi so proti temu, da bi se Nemčija zopet udeležovala v kolonijalni politiki, ker bi bilo mogoče, da bi se pri tem zapletla v afrikanse plemenske boje. Nemški vladni krogi se seveda zelo zavzemajo za to, da Nemčija dobi zopet Togo in Kamerun.

NASLEDSTVENA KONFERENCA.

V svrhu ureditve avstro-ogrskih predvojnih dolgov, se sestane 3. novembra t. l. v Pragi konferenca nasledstvenih držav. Dunajska vlada je že predložila konkretne predloge, s katerimi naj bi se rešilo to vprašanje. Avstrija je v gotovih točkah pripravljena prevzeti avstro-ogrške dolbove. Glavne ovire tvorijo dol-

mišljeno čakati, temveč treba poslušati takoj ono bolečino objavlja domače sredstvo, katero so radi in raznovrstno uporabljali že naši roditelji in dedje, posebno pri revmatičnih bolečinah. To že celih 27 priljubljeno domače sredstvo in kosmetikum je Pellerjev blagodišeči »Elsafluid«. Drgnenje in umivanje z Elsafluidom lajša bolečine, krepi in osvježuje mišice in žilve, stori neobčutljivim proti mrazem

govji, za katere so bile zastavljene državne železnice na Čehoslovaškem. Tudi vprašanje izplačila rent je eno najvažnejših.

Prireditve.

Razpis nagrad. Dijaško podporno društvo v Ljubljani razpisuje za nakupovalce svojih srečk sledečih sedem nagrad: 1. Nagrade v znesku 100 srečk efektne loterije za najduhovitejše odgovore na vprašanje: Kaj študira študent, ki ga vidiš na srečki naše loterije? Za najboljši odgovor se dobi 50 srečk, za drugi 30 srečk, za tretji 20 srečk. 2. Nagrade v iznosu 100 srečk za sestavitev najduhovitejšega stavka iz besedila naših dobitkov. Sestavi se lahko stavek kakršnekoli vsebine; vsi samostalniki v njem pa morajo biti imena dobitkov, druge besede se zbirajo poljubno. Najboljši stavek dobi 50 srečk, drugi 30, tretji pa 20 srečk. 3. Nagrado v gotovini 1000 kron za tistega, ki ugane, kdo bo dobil glavni dobitok, Fordov avto. Uginiti je treba le poklic. Če bo več pravihnih rešitev, odloči žreb. Čas za tekmo je do 30. novembra 1925. Odgovore bo presojal odbor, sestavljen iz dveh odličnih slovenskih pisateljev in iz zastopnikov loterijskega odbora. Duhovite rešitve, zlasti pa nagrajene, bomo z imeni rešiteljev objavili v »Slovencu«. Nagrade za prva dva odgovora bomo doposlali 6. decembra — za Miklavža! Tretja nagrada pa se izplača po izvršenem žrebanju, ko bo izid znan. Pogoji: Rešuje lahko vsak, kdor je kupil dve srečki Dijaškega podporna društva. Da bo odbor mogel to kontrolirati, naj vsak reševalec navede številki svojih dveh srečk. Rešitev je poslati na naslov: Dijaško podporno društvo v Ljubljani, Akad. dom, Miklošičeva 5, kjer se dobe tudi srečke in vsa pojasnila za loterijo. — Odbor Dijaškega podporna društva.

»Sreča te išče, um ti je dan! Našel jo boš, če nisi zaspal!« — Tako je nekoč zapel pesnik. Tudi Ti lahko najdeš srečo, dragi čitatelj! Um Ti je dan, samo zaspal ne smeš biti, temveč vzeti v roke dopisnico in naročiti srečke efektne loterije društva Katoliški dom v Ljutomeru. Stane samo bore 5 dinarjev, pa Ti lahko prinese srečo. Če zadeniš glavni dobitok, dobiš kompletно spalno opravo (dve postelji z nočno omarico, dve omari, umivalnik, mizo s štirim stoli, vse iz trdega lesa). Drugi dobitek je moško ali žensko kolo, 3. šivalni stroj, 4. pisalna miza. Tudi 300 litrov pristinega Ljutomerzana ne manjka. Da boš pa imel podlago za njega, kupi še eno srečko, pa lahko dobiš prašička! Na zadnji strani srečke, ki jo boš kupil, lahko razbereš še mnogo drugih lepih dobitkov, saj jih je vseh skupaj 250! Samo ne odlašaj, dragi čitatelj, ampak takoj sezi po njih! Piši samo dopisnico, pa Ti društvo Katoliški dom srečko dopošlje. Če se Ti pa zdi bolje, pa Ti društvo javi samo številko srečke, katero si kupil, srečko samo pa Ti hrani društvo. Razprodajalci srečk dobijo 10% popust!

Najden zaklad Vas ne more tako osrečiti, kot srečke bogate loterije Kat. prosvetnega društva v St. Petru pod Sv. gorami, katera vsebuje 250 krasnih dobitkov v vrednosti 50.000 dinarjev. Žrebanje bo dne 8. decembra t. l. pod državnim nadzorstvom. Srečka stane samo 5 dinarjev in lahko z isto zadeneš novo, celokupno pohištvo iz črešnjevga lesa, nov šivalni stroj Singer, balo platna, vrečo 20 kg kave, pitanega prašiča, 200 litrov bizeljskega vina, tršno škropilnico, bicikl, zaboj »Zlatorog«-mila, zofo in stole, ure, obleke, svilene rute, čevlje itd. Cimveč kupite srečk, tembolj ste sigurni, da zadeneš. Pišite samo na loterijski odbor Kat. prosvetnega društva v St. Petru pod Sv. gorami in priložite tolikokrat po 5 dinarjev, kolikor srečk si želite. Osebno lahko tudi kupite srečke pri obeh prodajalnah Cirilove tiskarne in v pisarni Prosvetne zveze v Mariboru, Aleksandrova cesta 6 I.

Sv. Križ tik Slatine. Tukajšnje bralno društvo vprizori na dan Vseh Svetnikov igro »Večna mladost in večna lepota.« Nedeljo poprej, to je dne 25. t. m., pa vprizori slatinsko pevsko društvo »Sloga« petdejanjo »Mlinar in njegova hči«; obe igri karakterizirajo podeželsko življenje in je jako priporočljivo, da si ljudstvo iste ogleda!

Kozje. Prostovoljno gasilno društvo v Kozjem priredi v nedeljo, dne 25. t. m., popoldne vinski trgatav v prostorih g. Podlinšeka v Kozjem. Društvo bo v lastni režiji točilo vino itd. Čisti dobiček je namenjen za kritje dolga novega Gasilnega doma. Sosedna društva vabljen!

Imovlje pri Celju. Prostovoljno gasilno društvo v Trnovljah pri Celju je priredilo v nedeljo, dne 27. septembra priljubljeno igro »Davek na samce«, katere čisti dobiček je bil namenjen za dolg na letos postavljenem gasilnem domu. Igra je bila kljub deževnemu vremenu najbolj obiskana. Igralci so se pridno pripravljali za to igro, seveda samo po večerih. Akoravno vedno utrujeni od dnevnega napornega dela, so trdno držali svojo objubo »hočemo« in so jo na ta način po par večernih vajah izvrstno izpeljali. Tov. Otrok Albin je v vlogi Primoža svojega sina Naceta tov. Stožir Tineta tako skrbno podučeval, a Nace mu je znal pa tudi spretno tekrovati. Lipe tov. Stepišnik Ciril, menda nalašč usvarjen za to mešetarsko vlogo, je znal na tak zvit in komični način mešetariti za sv. sedmi zakrament, da je končno vendarle spravil vse pod streho. Naloga zanj je bila težavna, a zvit mešetar jo je izvrstno izpeljal. Priznati je tudi hvalevredni in izvrstni nastop na odrju gospodičnam: Stepišnik Liziki v vlogi Jere; Slaherčič kot Neža, Cater Zalci kot Reza, Kmpolšek Karolina

zraha. Od znotraj in od zunaj mnogo močnejši in izdatnejši kot francosko žganje. 6 dvojnatih ali 2 velike specialne steklenice 63.— din.; 12 dvojnatih ali 4 velike specialne steklenice 99.— din.; 36 dvojnatih ali 12 velikih specialnih steklenic za 250.— din., že obenem z zabojem in poštino razpošilja po povzetju lekarnar Eugen V. Peller v Stubici Donjoj, Elsatrg 341, Hrvatsko.

v vlogi Lize, Veber Josipi kot natakariči, kakor tudi torarišem: Velenshek Anton v vlogi Gašperja, Zvišaj Franc kot Blaž, Pilih Karol kot krčmar, Kmpolšek Josip kot polkovnik, Pilih Franc in Kresnik Ferdinand kot častnika in Skrabelj Josip kot izvrsten šepetar. Igra je uspela tako gledko, da je bilo misliti, da so igralci po polkicu. Med celo igro, posebno pa pri tretjem dejanju je bilo toliko smeha, da so se gledalci kar za trehuh držali. Zadnja leta postaja naša vas vedno nekako bolj živahna. Zeleti bi samo bilo še, da se še tesneje združimo in nikoli ne opešamo.

Tedenske novice.

Mariborske novice. Preteklo soboto je preminul v mariborski bolnici ravnatelj ženskega učteljišča g. Fran Voglar. Že dalje časa je bolehal in iskal zdravja po raznih zdravilišnih in sanatorijih. V petek ga je v šoli zadela kap, kateri je naslednji dan podlegel. V Mariboru je bil zlasti v političnih krogih zelo znana osebnost. V pondeljek se je vršil pogreb, katerega se je udeležila velika množica pokojnikovih prijateljev. Sole itd. — Carinski skandal, katerega smo zadnjič opisali, še ni končan. Aretirani cariniki, carinski posredniki in trgovci se nahajajo v zaporu okrožnega sodišča, ter jih ima že preiskovalni sodnik v delu. Zaprti cariniki morejo imeti v Beogradu dobre prijatelje, kajti zadnje čase so razne tajne sile na delu, da se celi skandal kar na tiho reši in se aretirane izpusti. Pri mariborskem sodišču je poskušalo posredovati že več vplivnih oseb, med temi celo radičevski poslanec iz Zagreba dr. Per nar, da se aretirane izpusti. Slovenske sodnije pa so za taka posredovanja gluhe in v skandal zapletene osebe pridejo najbrže še tekom decembra pred poroto, kjer bodo prejele za svoje delovanje zasluzeno plačilo. — Poleg carine je na slabem glasu mariborska obmejna policija, ki ima svoje lokale na kolodvoru ter nadzoruje potniški promet preko meje, vidira potniške liste itd. Ta komisariat je svojač vodil Slovenec dr. Brenčič, ki je uvedel v poslovanje red ter posloval na občno zadovoljnost vseh potnikov. Dr. Brenčič je bil imenovan za intendanta v mariborskem narodnem gledališču, za vodjo pa je prišel neki Korač. Tudi in pa njegov uradnik Montani, komaj 23leten mladič, sta si dovolila razne balkanske metode v poslovanju s potniki, tako da so o teh skandalih že obširno pisali inozemski avstrijski in italijanski listi ter širili to sramoto po celem svetu, tako da je ugled naše države silno trpel. Končno je bil vendar Montani kazensko prestavljen, Korač mu bo pa najbrž v kratkem sledil. Na mejo pa morajo priti ljudje, ki bodo s svojimi manirami in znanjem napravili na inozemskih potnike najboljši utis. — Nesreč se je zadnji teden dogodilo v Mariboru precej. Na Meljskem hribu so preteklo nedeljo popivali delavci iz tovarn Franz in Freund. Najbrž so se preveč nasrkali letošnje kapljice, kajti po poti domov so se stegli ter so bili trije precej močno ranjeni. — Med Pesnico in St. Iljem se je ponesrečil Mariborčan Viktor Nedogg. Vozil se je na motornem kolesu z nekim podoficijerjem. Na ovinku je zletelo kolo s ceste in Nedogg ter njegov spremljevalec sta obležala težko ranjena v občestnem jarku. — V torek je neki kmetski voznik povozil na oglu Tržaške in Pobreške ceste 73letnega čevljarja Fr. Zidarja. Starčku so kolesa zlomila rebra in zabolil je tudi težke notranje poškodbe. — Mariborska požarna bramba je zelo zaposlena vsled pogostih požarov v okolici mesta. Kjer je v bližini mesta kak požar, se obrnejo na mariborsko požarno brambo, ki je s svojimi avtomobilnimi brizgalnicami takoj na licu nesreče. V torek popoldne je gasila požar pri posestniku Reismanu med Sv. Marjeto in Jarenino. Gorelo je gospodarsko poslopje in hiša. Posrečilo se je deloma rešiti hišo, na kateri je zgorela samo streha. — Umestno bi bilo, da bi se okoličani, zlasti občine, ob raznih prilikah spomnili tudi mariborske požarne brambe, ki jim nudi tolikokrat svojo pomoč. — Mariborski vinski trgovci nakupujejo letos izredno mnogo vinskega mošta, večinoma kar od preše. Na stotine vozov vina so že zvozili kmetje v Maribor. Vino plačujejo po stopnjah sladkorja, vendar je cena razmeroma nizka.

Koliko bogoslovcev šteje mariborsko bogoslovje? V mariborskem bogoslovju je 22 bogoslovcev, 6 jih služi sedaj pri vojakih. Na novo so letos vstopili v I. letnik sledeči gospodje: ki so dovršili gimnazijo z maturo: Frano Hauc, Jožef Klemenc, Eduard Krebek, Maks Ledinek, Rudolf Hanželič, Karol Lesjak in Vodeb. Prvi letnik mariborskega bogoslovja še obiskujeta dva kapucina od sv. Jožefa v Studencih in sicer: Lončar in Koren.

Na političnem shodu dne 11. t. m. v dvorani pri Ahaču na Prevaljah zbrani zborovalci izjavijo soglasno: 1. Gospodu dr. Anton Korošču in vsem članom jugoslovanskega kluba izrekajo popolno zaupanje in prosijo, da se še naprej potegujejo za koristi slovenskega ljudstva, kakor do sedaj. 2. Odločno protestiramo proti brezmejni davčni obremenitvi delavca, kmeta, obrtnika, sploh davkoplačevalca, nalagamo klubu, da skrbi za odstranitev elementov v davčni in občni upravi, ki hočejo uničiti slovenski narod gospodarsko. 3. Jugoslovanski klub mora ostati zvest svojemu programu, naj ukrene vse potrebno, da bomo zares gospodarji na lastnih tleh, hlapci nočemo biti, zato zahtevamo samoupravo Slovenije. 4. Protestiramo proti uvedbi kuluka, plačujemo itak davek za ceste, ta davek se naj porabi za vzdrževanje cest v Sloveniji in kuluka ne bo treba. 5. Računanje v kronski valuti je zakonito odpravljeno, kdor v kronah računa, se ga kaznuje, a davčni uradi rabijo pri odmerjanju dohodnine lastnice v kronah, ker to več